

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

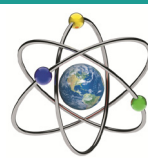
№3(1)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 1042 sahifa,
2-mart, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Woosyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

O'zbek oilalarida ona-bola munosabatlari va ularning oilaviy emotsional muhitni shakllantirishdagi ahamiyati.....	18
<i>Abdullayeva Dilbar Ubaydullayevna</i>	
O'quvchi yoshlarda sog'lom turmush tarzini shakllantirish – ijtimoiy-pedagogik muammo sifatida	22
<i>Mirzayeva Faroxat Odiljonovna</i>	
Raqamli muhit ta'sirida bolalar psixikasidagi transformatsiya jarayonlari.....	30
<i>Abdullayeva Sh. H.</i>	
Turli yosh davrlaridagi shaxslarda o'zini o'zi faollashtirish xususiyatlarining tafovutlanishi	33
<i>Qurbonboyev Azimbek Nazirboy o'g'li</i>	
Bolalarni maktab ta'limiga intellektual tayyorlash va vitagen tajribasini rivojlantirishga metodik yondashuvlar.....	37
<i>Abdullayeva Feruza Shavkatovna</i>	
Boshlang'ich sinflarda tabiiy fanlarni steam asosida o'qitishning interfaol metodlari	42
<i>Aliqarshiyeva Durdona Sharofiddin qizi</i>	
O'simliklar guruhlari mavzusini o'quvchilarga tushuntirishda interfaol metod va vositalardan foydalanishning samaradorligi.....	49
<i>Dehqonboyev Muhammad To'liqin o'g'li</i>	
Kichik maktab yoshidagi shaxsda ma'naviy-axloqiy qadriyatlarni rivojlantirishning pedagogik shartlari	55
<i>Jo'rayev Avazbek Umar o'g'li</i>	
Matematika o'qitish jarayonida o'quvchilarning mantiqiy kompetentligini shakllantirish	59
<i>Kalandarova Maxliyo Aslonovna</i>	
Raqamli ta'lim sharoitida bo'lajak o'qituvchilarni pedagogik madaniyatini rivojlantirishda raqamli ta'lim imkoniyatlaridan samarali foydalanish.....	63
<i>Kamalova Dilrom Olimjon qizi</i>	
Maktabgacha ta'limni rivojlantirish – kelajak avlod kamolotiga qaratilgan strategik islohot.....	68
<i>Kamolova Gavhar Akbarovna</i>	
Axloqiy qadriyatlar asosida milliy ertaklardan foydalanish texnologiyasi.....	71
<i>Kayumova Nargiza Mirziyatrovna, Xo'jayeva Sharofat Olimjon qizi</i>	
Insult bilan xastalangan bemorlarda nutq buzilishlari korreksiyasiga yondashuvlar	74
<i>Maxkamova Laylo Majidovna</i>	
Milliy ta'lim tizimini yangilash va rivojlantirishning strategik modeli	77
<i>Mengliqulova Maftuna Abdullayevna</i>	
Yangi O'zbekistonda ijtimoiy-iqtisodiy barqarorlik va uning shaxs psixikasiga deterministik ta'siri	82
<i>Nishonova Oydinoy Mashrabjon qizi</i>	
Talabalarning mustaqil ta'lim faoliyatini tashkil etishda o'qituvchining fasilitatorlik roli	86
<i>Sariyeva E'tibor Matchanboyevna, Urazbayeva Sabohat Ortiqbayevna, Yuldasheva Gavxaroy O'rinboy qizi</i>	
Raqamli ta'lim platformalaridan foydalanishning bugungi holati: muammo va imkoniyatlari	90
<i>Suyarov Xurshid Baxriddinovich</i>	
Tarbiya darslarida boshlang'ich sinf o'quvchilarining kommunikativ kompetensiyasini shakllantirish metodikasi.....	95
<i>Toshpo'latova Guldona Tulqin qizi</i>	
Kreativ yondashuvni shakllantirishda o'qituvchining innovatsion faoliyatini shakllantirish metodikasi	98
<i>Usarova Marg'uba Nazar qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kommunikativ nutq malakasini rivojlantirishning metodologik asoslari.....	102
<i>Vaisova Yodgora Sardorbek qizi</i>	
Destruktiv oilalarda shaxslararo munosabat psixologiyasi	106
<i>Sharafutdinova Xadichaxon Gulyamutdinovna</i>	

Maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktorlarining axborot kompetensiyasini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	110
<i>Xalilayev Batirjon Taxirovich</i>	
O'quvchilarning individual ta'lim ehtiyojlarini aniqlash mezonlarining pedagogik va raqamli diagnostik asoslari	114
<i>Xalknazarova Aysuliw Maxsetbaevna</i>	
Klinik integratsiya asosida farmakologiya fanini o'qitish modelini ishlab chiqish	118
<i>Xasanboyeva Nafisaxon Abdullojonovna</i>	
Yurak glikozidlaridan zaharlanishni oldini olishni o'qitishning metodik-pedagogik asoslari	121
<i>Xoliqova Oyistaxon Yuldashevna</i>	
Oliy ta'lim tizimida raqamli transformatsiya sharoitida bo'lajak o'qituvchilarning universal va kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi	125
<i>Xurramov Anvar Jumanazarovich</i>	
Studying the Role of Magic Numbers and Nucleon Shells in Nuclear Structure	129
<i>Yakubova Shoxidaxon Qodirovna, Dehqonova Ohista Qosimjonovna</i>	
Методика адаптивного физического воспитания молодежи с интеллектуальными нарушениями посредством специализированных гимнастических упражнений	133
<i>Аслонова Гуллола Акрам кизи</i>	
Понятие эмоционально-оценочной лексики	137
<i>Каримбаев Ниятбай Шарипович, Усенова Гульзира Женгисбай кызы</i>	
Изучение русского языка с использованием цифровых платформ: потребности, проблемы и решения	140
<i>Умарова Дильфуза Маматкуловна</i>	
Инклюзивное образование в Республике Узбекистан: сравнение с мировым опытом	144
<i>Пирманова Бахора Эшмухаммадовна</i>	
Inklyuziv ta'lim jarayonida empatiya va rahm-shafqatning pedagogik ahamiyati	148
<i>Olimova Sarvara Sobitxon qizi</i>	
Bo'lajak defektologlarni oila bilan ishlashga tayyorlashning nazariy asoslari	152
<i>M. B. Muxtorova</i>	
Maktabgacha yoshdagi eshitishida nuqsoni bor bolalarni talaffuzga o'rgatish metodlari	156
<i>Bo'ronova Suksoraxon Behzodjon qizi</i>	
The Role of Identity, Motivation, and Investment in Teaching English at School (Experimental Study)	160
<i>Shahobova Sitara Baxromovna</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarda umummadaniy kompetentlikni rivojlantirish jarayonining zamonaviy ta'lim paradigmasiga mos pedagogik modeli	166
<i>Olimova Dilrabo Nurali qizi</i>	
Raqamli transformatsiya sharoitida tikuvchilik va dizayn ta'limida innovatsion pedagogik yondashuvlar asosida talabalar kasbiy kompetentligini rivojlantirish muammolari va istiqbollari	169
<i>Umarova Fotima Abduraximovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'qituvchilarini zamonaviy darsliklardan samarali foydalanishga o'rgatishning interaktiv metodlari	172
<i>Kosimova Gullola Mullajonovna</i>	
Iqtisodiy ixtisoslik talabalari kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishning metodologik asoslarini takomillashtirish: rus tili fanini o'qitishda	176
<i>Nuraliyeva Maftuna G'ulomovna</i>	
Raqamli texnologiyalar asosida bo'lajak o'qituvchilarning metodik tayyorgarligini rivojlantirish bosqichlari	182
<i>Xidirova Nodira Abduganiyevna</i>	
Maktabgacha ta'limda ta'lim jarayonini samarali tashkil etishda pedagogning kompetensiyasi	185
<i>Eshmuratova Gauxar Maxsudovna</i>	
Frazeologik birliklar identifikatsiyasi	188
<i>Omadjon Azamov Burxonovich</i>	

O'smirlik davrida empatiya rivojlanishiga ijtimoiy tarmoqlar va virtual muloqotning ta'siri	192
<i>Qodirova Zebuniso Malikovna</i>	
Pedagogical Mechanisms for Enhancing the Competitiveness of Higher Education Services in the Context of Socio-Economic Globalization	197
<i>Babayeva Lola Ibragimovna</i>	
Integrativ yondashuv asosida talaba qizlarda jismoniy madaniyatni rivojlantirishning pedagogik tizimini takomillashtirishning dolzarbligi	202
<i>M. X. To'xtamishева</i>	
Murakkab nuqsonli bolalarni umumta'lim maktablariga tayyorlash jarayonida logopedning kommunikativ malakasini shakllantirishning nazariy va amaliy asoslari.....	207
<i>Abdubokiyeva Adiba Baxodir qizi</i>	
Oliy ta'limda mustaqil ta'lim mazmunini kognitiv kompetensiyalarga yo'naltirib tashkil etish	211
<i>Adashova Guljaxon Muxammadjonovna</i>	
STEAM yondashuvi asosida tayyorlov guruh bolalarining bilish faoliyatini faollashtirishning samarali yo'llari	215
<i>G. B. Maxmudova</i>	
Bo'lajak oligofreno-pedagoglarning kompetentlik faoliyatini tashkil etishning psixologik-pedagogik shart-sharoitlari	219
<i>Jumaboyev Nurillo Xayrullo o'g'li</i>	
Sun'iy intellekt asosida ta'lim sifatini monitoring qilish mexanizmlarini takomillashtirish	223
<i>Jumanazarova G. U.</i>	
Maktabgacha tarbiya yoshidagi bolalarda duduqlanishni o'yin asosida bartaraf etish texnologiyalari	227
<i>Jumanazarova Gullola Yoqubjanovna, Mamatqulova Sarbarxon Axmadjon qizi</i>	
Axloqiy qadriyatlar asosida milliy ertaklardan foydalanish texnologiyasi.....	230
<i>Kayumova Nargiza Mirziyatovna, Xo'jayeva Sharofat Olimjon qizi</i>	
Sharq va G'arb mutafakkirlari merosida shaxs tarbiyasi masalalari	233
<i>Mirabzalova Zaxro Shuhrat qizi</i>	
Oliy ta'limda talabalarning o'z-o'zini personallashtirishini tashkil qilish	238
<i>Shamsiddinova Adiba Muzaffar qizi</i>	
Формирование интеллектуальных умений детей старшего дошкольного возраста в условиях цифровой образовательной среды	242
<i>Скрыльников Юрий Степанович</i>	
Динамика становления профессионально значимых личностных качеств будущих педагогов.....	246
<i>Тиллашайхова Хосият Азаматовна</i>	
Hamid Olimjon ijodining shakllanishidagi manbalar va ijodiy omillar	250
<i>U. A. Jumanazarov</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyalanuvchilari moslashuvining psixologik yondashuvi	254
<i>G. R. Ibragimova, Abdulkarimova Dilfuza</i>	
Tarixiy obidalar asosida tasviriy san'at talabalari ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi	258
<i>Qurvanboyeva Diyora Muzaffar qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda sotsial intellekt va shaxslilik kamolotning o'zaro bog'liqligi	262
<i>Avlayev Orif Umirovich</i>	
AR texnologiyasi asosida kompyuter arxitekturasini o'qitishni takomillashtirishning pedagogik asoslari....	267
<i>Saidkarimxonova Dilnozaxon Saidazizxon qizi</i>	
Sun'iy intellektning ixtisoslashgan ta'lim muassasalari bitiruvchilarini tayyorlash sifatini oshirishdagi o'rni	273
<i>Ubbiyev Alisher Tairovich</i>	
Inklyuziv ta'lim bo'yicha respublikada olib borilayotgan faoliyat	277
<i>Sattorova Mohira Aminqulovna</i>	
Tasviriy faoliyat jarayonida maktabgacha tayyorlov guruh bolalarida emotsional intellektni shakllantirish .	281
<i>Namzabayeva Lola Zakirovna, Malikova Umida Nurliboy qizi</i>	
Sport maktablarida 12–14 yoshli gandbolchilarda to'pni ilish va uzatish texnikasini takomillashtirish metodikasini ishlab chiqish	285
<i>Ismatullayeva Fotima Rustam qizi</i>	

Методология изучения этнопсихологических аспектов понимания долга перед родителями: цели, задачи и гипотезы исследования	289
Эргашев П. С., Азимова Х. А.	
Uzluksiz ta'lim tizimida metakompetensiyalarni rivojlantirish strategiyalari va ularning tasnifi	292
Xurramov Anvar Jumanazarovich	
Fundirlash konsepsiyasi – kelajak pedagoglarining asosiy poydevori	296
G'oyimov Umar Eshmurodovich	
Pedagogik oliy ta'lim muassasalarida qo'llanilayotgan metodik ta'minotning hozirgi holati: tahliliy o'rganish	301
Xujamkulova Nafisa Ruzikulovna	
Pedagogik metod: intellekt xaritalar yordamida lazerlarning amaliyotda qo'llanilish sohalarini vizuallashtirish	307
Olimjonova Nigina Sobirjon qizi	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti guruhlarida rivojlanish markazlarini tashkil etish	312
G. R. Ibragimova, Normamatova Rayhona Alisher qizi	
Pedagogik o'yinlar va interaktiv faoliyatlarning ta'lim jarayonidagi o'rni	317
Qodirova Sevara Shuxratovna	
Shaxs psixikasi rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar	325
Boboyeva Maxsuda Ataxonovna, Rajapboyeva Ozoda Shuxrat qizi, Karimova Malohat O'rinboy qizi	
Jismoniy tarbiya darslarida innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanishning sifat samaradorligi	329
Hasanova Dilnora Rustam qizi, Ehnazarov Jo'raqul	
Integratsion yondashuv asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy sifatlarini shakllantirishning metodik tizimi	333
Boynazarova Munajat	
O'yin faoliyati orqali kasbga yo'naltirish mexanizmlari	337
Allaberdiyeva Kumri Xamrayevna, Toshmurodova Marjona	
Модель методического сопровождения педагогов доо в развитии математической грамотности и логического мышления старших дошкольников на основе игровых технологий	340
Гаухар Джанпеисова	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining baholash malakasini rivojlantirish muammolari va imkoniyatlari	347
Majidova Hilola Eshquvat qizi	
Формирование коммуникативной компетенции студентов на занятиях узбекского и иностранных языков: интегративный подход	351
Турланова Сауле Дадажановна	
Ta'lim jarayonida digital storytelling metodidan foydalanish orqali o'quvchilarning ijodiy yozuv kompetensiyasini shakllantirish	357
Maxsetova Zuxra Torebayevna	
Futbol mashg'ulotlarida kreativ yondashuvlarni qo'llash amaliyoti	361
Karimov Odiljon Baxadirovich	
Oliy ta'limda talabalarining kreativligini rivojlantirishda sun'iy intellektdan foydalanishning nazariy-metodologik asoslari (amaliy matematika yo'nalishi misolida)	364
Samatova Munira Dilshod qizi	
Подготовка к школе как условие развития коммуникативных умений у детей дошкольного возраста с тяжёлыми нарушениями речи	368
Ахмедова З. М., Абдурахмонова М. А.	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini rivojlantiruvchi ta'limni amalga oshirishga talaba motivatsiyaviy-qadriyatli munosabatlari tizimi shakllanganligi darajalari va ularning sifatiy tavsifi	373
Ergasheva Matluba Burxonovna	
Ritmik va ijodiy gimnastika mashqlari orqali bolalarda estetik didni shakllantirish metodlari	378
Kamchiyev Salimberdi Xudayberdiyevich	

Interaktiv ta'lim platformalari asosida informatika va axborot texnologiyalari faniga oid kompetensiyalarni rivojlantirish samaradorligi.....	382
Karimov Feruz Raimovich	
Koxlear implantli bolalar og'zaki nutqini shakllantirishda qo'llaniladigan zamonaviy usullar	386
Mamasiddikova Maftuna Akbarjon qizi	
Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining media savodxonligini oshirishning zamonaviy pedagogik texnologiyalari.....	389
Masharibova Lobar Rayimberganovna	
Duduqlanuvchi bolalarda verbal muloqot ko'nikmalarini o'yin texnologiyalari asosida rivojlantirish.....	393
Mirtoyeva Shohruza Ibjohimjon qizi	
Maktab voleybol sport to'garaklari mashg'ulotlarida harakatli o'yinlardan foydalanish	396
Ortug'mat Jumanov, Zarina Abdusattarova	
Talabalar mustaqil ta'limini samarali tashkil etish omillari va mexanizmlari.....	400
Raxmatova Nargiza Dolibayevna	
Bola nutqining rivojlanishiga ta'sir ko'rsatuvchi salbiy va ijobiy muhit omillari. XXI asr taraqqiyotida nutq faoliyatining shakllanishi.....	403
Ro'ziyeva Nozimaxon Oybek qizi	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyalanuvchilarining ijodkorligini ijtimoiy-pedagogik faoliyatda rivojlantirish texnologiyasi.....	406
Sadikova Dilafuz Xusanovna, Butayeva Gavhar Xudoyorovna	
Fan va tabiatni tanishtirish orqali maktabgacha katta yoshdagi bolalarni rivojlantirish usullari	410
Sh. T. Musulmonova	
15-17 yoshgacha bo'lgan kurashchilarni yillik yuklamalarini taqsimlash	413
Qirgiboyev Shaxbozbek Aslidin o'gli, Xamidjonov Muhammadbobir Ulug'bek o'gli	
Davlat boshqaruvi tizimida korrupsiyaviy xavf-xatarlarni baholash va prognozlash metodologiyasi.....	416
Sotvoldiyev Akbarjon Umidjon o'g'li	
O'smirlar orasida tengdoshlar bosimi va uning psixologik ta'siri	419
Toshpo'latova O'giloy Baxtiyor qizi	
Boshlang'ich ta'limda o'quvchilarni shaxsiy rivojlantirish.....	422
Turdiyeva Raxima Kurbanovna	
Matnli topshiriqlar vositasida ona tili darslarida o'quvchilarning kreativ tafakkurini rivojlantirish	426
Yulbarsov Ochilbek Obidjon o'g'li, Isayeva Gulnur Shakirjanovna	
Методы исследования сенсомоторных эффектов и внимания у детей дошкольного возраста.....	432
Г. С. Алиходжаева	
Роль театрализованной деятельности в формировании представлений о родине у дошкольников .	436
Г. С. Алиходжаева, У. О. Мамадалиева	
Логическое мышление детей 5–7 лет в вариативном дошкольном образовании: нормативные основания и концептуальная модель	440
Г. Э. Джанпеисова, В. В. Горбунова, Э. З. Убайдуллаева	
O'qitishning maqsad va vazifalarini talabalarning bo'lajak pedagogik faoliyatini modellashtirish sifatida ...	444
Murodova Umida Dilmurodovna	
Развитие прагматической компетенции аудирования с помощью инновационных технологий в обучении немецкому языку	449
Саидова Махсудахон Аббасовна	
Развитие профессиональной подготовки будущих воспитателей в системе высшего педагогического образования.....	452
Собирова Пошшаой Эркин кизи	
Современные педагогические концепции и структурные элементы игровых технологий.....	455
Хафизова Машхура Аминовна	
Davolanish ehtiyojiga ega bo'lgan bolalarga tibbiy-psixologik yondashuvlar	458
Po'latxo'jayeva Malika Rustamovna	
Equal Voice in the Classroom: A Gender-Based Approach	463
Gafurova Nodira Ravshanovna	

Matematik tafakkur kompetensiyalarini rivojlantirishda singapur ta'lim modelining innovatsion pedagogik yondashuvlari.....	468
Sanobar Ibragimovna Kenjayeva	
Boshlang'ich sinf mikrodars ishlanmasining texnologik xaritasini yaratish usullari.....	475
Yusupova Gulshiraxan Zinatdinovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tanqidiy fikrlashni rivojlantirishning pedagogik ahamiyati	479
Sodiqova Gulbahor G'ofurjon qizi, Abduvohidova Rayhona Nuriddin qizi	
6–7 yoshdagi bolalarni maktab ta'limiga tayyorlashda mantiqiy fikrlashga o'rgatishning ahamiyati	484
Sultonova Sitara Zarif qizi	
Debat texnologiyalari va akademik yozuv ko'nikmalarini rivojlantirish.....	488
Gulamov Shavkat Maxmudovich	
Kognitiv yuk nazariyasi asosida boshlang'ich sinflarda ingliz tili o'quv jarayonini optimallashtirish	492
G'ulomova Moxinur Inomjon qizi	
Muloqot madaniyati va liderlik ko'nikmalarining shakllanishidagi psixologik-pedagogik omillar	497
Pulatova Odinaxon Xamidovna	
Tarbiyaviy ishlarni tashkil etish pedagogik muammo sifatida	501
Qulmatova Xurshida Abdurahmonovna	
O'quvchilarga algebrani o'qitishning dolzarb masalalari.....	504
Qodirova B., Ibragimov N.	
Bo'lajak biologiya o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini takomillashtirish masalalari	509
Axmadjanova Moxiyat Sadriyevna	
Bo'lajak tarbiyachilarning elektron ta'lim resurslari va innovatsion dasturlar bilan ishlash ko'nikmalarini shakllantirish.....	513
Sultansaidova Mushtariy Abzalxanovna	
Jo'rg' Oruell asarlarida davr va shaxs fojiasi	516
Xatamova Kumush Javxar qizi	
“Tabiiy fanlar” fanini o'qitish texnologiyasini STEAM yondashuvi asosida tuzish metodikasi	519
Imankulov Nurbek Tursunkul o'g'li, Ashirov Shamshidin Annazarovich	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida o'quv faoliyatiga samarali ta'sir etuvchi irodaviy sifatlar	525
Ma'rufjonova Rohila Lutfulla qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida texnik ijodkorlikni shakllantirishning mazmuni va metodikasi	528
Xudaykulova Saida Zakirovna	
Aqli zaiflik va autizm spektri buzilishining klinik-pedagogik farqlari	533
Zokirova Fozilaxon Zafarjon qizi	
STEAM yondashuvi asosida kreativ fikrlashni shakllantirishning didaktik imkoniyatlari.....	538
Erkinov Ozodbek Faxriddin o'g'li	
Neologizmlar – badiiy matnda uslubiy vosita sifatida	540
Ibragimova Shoira Normuminovna	
Nutq nuqsoniga ega bo'lgan bolalar ota-onalarini logopedik korreksion ishiga jalb etish	543
Jumanazarova Gullola Yoqubjanovna, Abdullayeva Gulzoda Abdurazzoq qizi	
Rus tili darslarining samaradorligini oshirishda nutqiy kompetensiyani shakllantirishning ilmiy-metodik asoslari.....	546
Jurayeva Nilufar Shovkat qizi	
Autizm spektridagi bolalarda nutqni rivojlantirish uchun sensor integratsiya usullarining ta'sirini o'rganish.....	549
Mo'minova Gulnora Qurvonali qizi	
Yosh taekvondochilarni maxsus mashqlar yordamida kyorugi texnikasini rivojlantirish	552
Sheraliyev Sarvarbek Soxibjon o'g'li	
“Motivatsion yondashuv” hamda “kreativ fikrlash” tushunchalarining mazmun va mohiyati	556
Toshnazarova Mohinur O'sarali qizi	
Bo'lajak tarbiyachilarning muloqot madaniyatini rivojlantirishda kompetensiyaviy yondashuvning o'rni	559
Umarova Feruzabonu Bobir qizi	

Ta'lim falsafasining ijtimoiy-madaniy evolyutsiyasi	562
Uzakova Zahroxon Muhammad Zarif qizi	
Fizika ta'limida ijodiy tafakkurni shakllantirishning innovatsion modeli: muammoli ta'lim va interfaol metodlar asosida kompetensiyaviy yondashuv	565
Yusupov Kodirjan Batirovich	
Игровые проекты как средство обучения предлогам английского языка.....	569
Нуратдинова Наргиза Бахтияровна	
Формирование межкультурной коммуникативной компетенции через изучение речевого этикета в цифровой среде (мессенджеры и социальные сети)	572
Юсупова Сохила Сайфиевна	
Maktabgacha ta'lim yoshdagi bolalarda sog'lom turmush tarzini shakllantirish.....	575
Shamiyeva Manzura Fayzullayevna	
Pedagogik ta'lim muassasalarida bo'lajak o'qituvchilar valeologik kompetentligini rivojlantirishning mazmuni va mohiyati	579
Sardorxon Quvondiqov	
Pedagogik ta'lim muassasalari bo'lajak o'qituvchilarida integrativ yondashuv – milliy g'urur tuyg'usini rivojlantirish yondashuvi sifatida.....	584
Miraxmedov Fatxulla	
Bolalarni xavfsiz, erkin, o'yinga asoslangan va do'stona muhitda tarbiyalash – muvofiqlashtirishning yangi standartlari.....	590
Mamadaliyeva Dilfuza Baxtiyorovna	
Alisher Navoiyning "Arba'in" asaridagi qit'alarda sahih hadislarining badiiy talqini	595
Nematullayeva Madina Zafarovna	
Umumta'lim maktablarida chizmachilik fanini o'qitishda sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish istiqbollari	598
Xalimov Moxir Karimovich	
Biologiya fanini o'qitishni modernizatsiyalash bo'yicha zamonaviy yondashuvlar.....	603
Axmadjanova Mohiyat Sadriyevna	
Dizariya shakllarining klinik-pedagogik tavsifi	607
Iminjonova Moxichexra Alimardon qizi	
Oliy ta'limda kechki ta'lim talabalarining o'quv faolligini oshirishda faollashtiruvchi interaktiv ma'ruza metodining didaktik strukturasi va pedagogik imkoniyatlari.....	611
Axmedova Zilola Muxtor qizi	
Оптимизация процесса самообразования студентов русской филологии в условиях современного образовательного пространства	617
Азизова Д. А.	
Bo'lajak tarixchilarda tarix falsafasining zamonaviy konsepsiyalariga doir bilimlarni rivojlantirishning amaliy texnologik tizimi.....	622
Anvarjonov Ahrorjon Ahadjon o'g'li	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini mehnatsevarlikka tarbiyalashda pedagogik texnologiyalarning turlari va ularni qo'llash imkoniyatlari.....	625
Xudaybergenova Adolat Usmanovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni ijtimoiy-axloqiy tarbiyalashda maktabgacha ta'lim tashkiloti va oilaning hamkorligi.....	629
Jumanova Fotima Uralovna, Azimova Zebxon Tohirovna	
4K yondashuvi asosida dars topshiriqlarini ishlab chiqish.....	635
Boboyeva Nafosat Tulqin qizi	
O'quv-tarbiya jarayonida pedagogik diagnostika.....	639
Xolmatova Ziroatxon Anvarovna	
Raqamli ta'lim muhitida tadqiqotchilik ko'nikmalarini rivojlantirishning ahamiyati.....	642
Abdullayeva Ozoda Odiljon qizi	
O'yinchilarning texnik va taktik tayyorgarligi.....	645
Madaminov Oribdjan Nishanbayevich	

Ta'lim jarayonida gamifikatsiya va didaktik o'yinlar orqali metakognitiv kompetensiyalarni shakllantirish metodikasi.....	648
<i>Xayrullina Parizod Farg'at qizi</i>	
Dual ta'lim sharoitida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchisining kasbiy kompetentligini baholash mezonlari va monitoring tizimi.....	651
<i>Umurov Zarif Latifboyevich</i>	
Boshlang'ich sinflarda folklor asarlarini aksiologik yondashuv asosida o'qitish metodikasi	660
<i>Aytmuratova Elvira Ersultanovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'qituvchilari tanqidiy fikrlashining psixologik va pedagogik mohiyati.....	663
<i>Haydarova Kamola Ergashboy qizi</i>	
Differensial ta'limning nazariy-konseptual asoslari.....	667
<i>Rasulova Nozigul Abdivoxid qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tasviriy faoliyatga o'rgatishda kreativ shaxsni shakllantirish bo'yicha metodik tavsiyalar	671
<i>Rizoyeva Muslima Raxmonovna</i>	
Информационная компетентность через призму филологии: ключевые факторы формирования ...	679
<i>Хикматов Нодир Назимджанович</i>	
Bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarida qadriyatlar tizimini shakllantirishning samarali yo'llari	683
<i>Mamatova Zarena Abduljalilovna</i>	
O'zbekiston va Angliyada pedagogik ta'lim tizimining tarixiy asoslari.....	686
<i>Miramatova Laylo Ravshanjon qizi</i>	
Innovatsion ta'lim muhitida o'qituvchilarning kasbiy kompetentligini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	690
<i>Nilufar Xalikova Mirkadirovna</i>	
Badmintonchilarda maxsus chaqqonlik tayyorgarligining o'yin faoliyatiga ta'siri	694
<i>Samadova Uktabar Hasanovna</i>	
<i>Maktab direktorlarining boshqaruv ko'nikmalarini rivojlantirishda sinergetik</i>	
yondashuvning o'рни va ahamiyati	698
<i>Yusupova Dilnoza Fayzullayevna</i>	
Pedagogical Essence of Improving Students' Collaborative Skills Through Multi-Vector Approaches	702
<i>Turemuratova Aziza Begibaevna, Otelbayeva Muhayyo Alisher qizi</i>	
Tasviriy san'at mashg'ulotlarining maktabgacha yoshdagi bolalarda kognitiv, estetik va ijodiy rivojlanishiga ta'siri	708
<i>Shaymuradov Taxir Zamanovich</i>	
Oliy ta'limda ma'naviy-ma'rifiy kompetensiyalarni baholash mezonlari: falsafa fanining o'quv jarayoniga integratsiyasi	713
<i>Abdullayev Akmal Nasriddinovich</i>	
Klasterli ta'lim muhitida bo'lajak o'zbek tili va adabiyoti o'qituvchilarining innovatsion kompetentligini rivojlantirish metodlari.....	717
<i>Abdurahmonov Maqsad Bekjonovich</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda nutqiy rivojlanishning yetakchi omillari.....	720
<i>Abduvosiyeva Mahmuda Xamidullo qizi</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kreativ sifatlarini oshirish: zamonaviy yechimlar va muammolar	724
<i>Abduxalimova Yulduz Normurod qizi</i>	
Maktablarda sun'iy intellekt asosida xorijiy tillarni o'qitish afzalliklari	728
<i>Altimisheva Iroda Mavlonovna</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda boshqaruv madaniyatini rivojlantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari.....	731
<i>Ashurov Yusuf Alisher o'g'li</i>	
Bolalikni qayta anglash: mariya montessori pedagogik qarashlarining ilmiy asoslari	735
<i>Ismatullayeva Madinabonu Akmaljon qizi</i>	
14-15 yoshli o'quvchilarning jismoniy tarbiya vositalari orqali jismoniy tayyorgarligi samaradorligini oshirish metodi	740
<i>Karimboyev Og'abek Qadamboyevich</i>	

O'zbekiston xalqlarining amaliy san'ati va ma'naviy merosini o'rganish: tarixiy va pedagogik jihatlar	744
Kayumov Erkin Kazakbayevich	
Fizika ta'limida kognitiv texnologiyalar asosida talabalarning mantiqiy va analitik tafakkurini rivojlantirish yo'llari	748
Madumarov Shodonbek Az'amjonovich	
Maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirish jarayonlarida pedagogik-psixologik bilimlarning ahamiyati	751
Muratova Shaxnoza Ibatovna	
Yoshlar o'rtasida ijtimoiy hamkorlikni mustahkamlashda pedagogik resurslar va hamkorlik infratuzilmasining ahamiyati	754
Matnazarov O'ktam Latipovich	
Maxsus pedagogika o'qituvchilarining pedagogik va psixologik tayyorgarlik darajasi	757
Oxunov Ilxomjon Abdunabiyeich	
Funksional bog'liqlikni tushinishda vizual-eksperimental metodning samaradorligi	760
Qobilova Nargiza Anvarovna, Shamuratov Zafar Ergashevich	
The Psychological Importance of Emotional Intelligence and Stress Resilience in Increasing Professional Efficiency of Primary School Pedagogues	766
Tajiboyeva Odinakhon	
Maktabgacha ta'lim tashkilotida mashg'ulotlar jarayoni sifatini monitoring qilish vositasi sifatida	769
Tashbayev Naim Sadikovich	
Axloqiy tafakkur va axloqiy qaror qabul qilish kompetensiyasi tushunchasining pedagogik-psixologik mohiyati	773
Temirova Oydina Muhiddinova	
Oliy ta'lim muassasalarida "Muhandislik kompyuter grafikasi" fanini o'qitishning metodik asoslari va zamonaviy yondashuvlari	776
Xamidov Dilshod Olimjon o'g'li	
Kasbiy ta'lim rahbarlarining individual yondashuv asosida kompetensiyasini rivojlantirish mexanizmlari ...	780
Yangiboyev Kamol Norboyevich	
Тема экологических проблем как элемент духовно-нравственного воспитания студентов в произведениях Чингиза Айтматова	784
Абдулвохидов Элёр	
Девиантное поведение школьников в образовательной среде: проблемы классификации и гендерные особенности восприятия педагогами	789
Алимжанова Матлюба Юнусовна	
Анализ проблем развития профессиональной иноязычной компетенции по английскому языку у студентов медицинских вузов	793
Исраилова Илона Халитовна	
Психолого-педагогические условия использования изобразительной деятельности как средства стимуляции коммуникативных навыков у воспитанников с синдромом дауна	798
Каримова Регина Шовкатовна	
Методика развития специальной физической подготовленности футболистов 11–12 лет с использованием современного инновационного оборудования	802
Мирзабаев Диёрбек Камилович	
Нейроигра как эффективное средство развития познавательных и регуляторных функций у детей дошкольного возраста	805
Намазбаева Лола Закировна, Маткаримова Шарира Рахимжановна	
Методы и приёмы технологии развития критического мышления в курсе "Общая педагогика": опыт проектирования учебного процесса в вузе	809
Янкина Рано Садыковна	
Oliy ta'lim muassasalarida muloqot madaniyatini shakllantirish orqali verbal zo'ravonlikni bartaraf etish texnologiyalari	817
Oqmirzayeva Baxtigul Bahodir qizi	
Tashvishli buzilishlarni korrektsiya qilishda kognitiv-bixevioristik terapiya usullari	821
Sattarova Shahnova Qo'chqarovna, Xamroyeva Zarina Shaxriyevovna	

Rahbar va pedagogik muhit: nazariy va amaliy asoslar	824
<i>Xodjimatrova Nazira Toshmatovna, Gaziyeva Nigora Shamsiddinova</i>	
O'smirlik – deviant xulq shakllanishi uchun senzitiv davr sifatida	827
<i>Sattarova Shahnoza Qo'chqarovna, Erkinjonova Raximaxon Baxtiyor qizi</i>	
Цифровые образовательные технологии как средство формирования коммуникативной компетенции при обучении русскому языку как иностранному	830
<i>Ескараева Г. Б.</i>	
Kredit-modul tizimi sharoitida bo'lajak o'qituvchilarning amaliy kompetentligini rivojlantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	833
<i>Muxiddinova Nilufar Baxodirovna</i>	
Talabalar mediakompetentligini baholash usullari va mezonlari	839
<i>Alimov Zokir Chori o'g'li</i>	
STEAM ta'lim texnologiyasi orqali tabiiy fanlarni o'qitish va o'quvchilarda kreativ fikrlash qobiliyatini shakllantirish	844
<i>Ergasheva Malohat Tursunovna</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarning ijodiy salohiyatini aniqlash va baholash mezonlari	847
<i>Hamzayeva Nigina Azamjonovna</i>	
Uzoq muddatli davolanishga muhtoj bolalarni o'qitishda fanlararo bog'liqlik	852
<i>Musayeva Dilfuza Abdurahmonova</i>	
Ta'limda muloqot madaniyatini shakllantirishga qaratilgan metodlar tizimini ilmiy tahlil qilish	857
<i>Kobulova Maktuba Urmonjonovna</i>	
Shaxs psixologik portreti va unga oid ilmiy-nazariy yondashuvlar	862
<i>Ataqulov Bekzod Abdurashitovich</i>	
Zamonaviy didaktik paradigmasda talabalar ta'lim natijalarini tashxislash	866
<i>Tursunova Feruza Otaqulovna</i>	
Ingliz tilini bilishning sport talabalari uchun ahamiyati	869
<i>Azimova Umirxon Odilovna</i>	
Sharq mutafakkirlarining ta'lim-tarbiyaga oid ma'naviy va axloqiy qarashlari	873
<i>Baxtiyor Suvankulov</i>	
Oliy ta'limda talabalarning mustaqil va ilmiy-tadqiqot ishlarini olib borishning metodik asoslari	877
<i>Abduraxmonova Dinara Yusupovna</i>	
Tarbiya jarayonida pedagogik boshqaruv uslublari: nazariy asoslar va amaliy mexanizmlar	881
<i>Farsaxonova Dilafruz Rizaxonovna</i>	
Maktabgacha ta'lim davlat talablari va o'quv dasturlarida nutq hamda mustaqil fikrlash masalalari	886
<i>Mirzoyeva Nigora Shavkatjonovna, Qobilova Dildora</i>	
Zamonaviy ta'lim texnologiyalari orqali talabalarning kasbiy loyihaviy kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik xususiyatlari	890
<i>Xamidova Feruza Turdiyevna</i>	
Raqamli davr bolasini tarbiyalashda psixologik muvozanatni saqlash orqali sog'lom shaxsni shakllantirish	896
<i>Hakimova Ziyoda Ibrohim qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarning pedagogik intellektini shakllantirishda innovatsion ta'lim texnologiyalarining samaradorligi	900
<i>Xolbozorova Nasiba Xolbozar qizi</i>	
O'qish savodxonligini rivojlantirishda qo'llaniladigan nazariy modellar	903
<i>Abdiraimova Xusnobod Samat qizi</i>	
Talabalar mustaqil ta'limini individuallashtirish metodlari	910
<i>Arzikulova Surayyo Fayzullayevna</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarda kommunikativ qobiliyatlarni rivojlantirishning amaliy asoslari	914
<i>Xoliqulova Kumush Ilxom qizi</i>	
Psixologik-pedagogik yondashuvlar asosida mahdudlik holatlarini bartaraf etishning takomillashtirilgan metodikasi (maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyalanuvchilari misolida)	919
<i>Mamatqulova Dinora Yunus qizi</i>	

Ilg'or pedagogik texnologiyalar orqali maktabgacha yoshdagi bolalarda kreativlikni rivojlantirish	923
Uzoqova Husnora	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda ilk matematik tasavvurlarni shakllantirish jamiyatning asosiy talabi sifatida	927
Toshimova Gulzoda Jamoliddinovna	
Sun'iy intellekt vositasida boshlang'ich sinf o'quvchilarining iqtisodiy va moliyaviy savodxonligini shakllantirish mexanizmlari	930
Jumayeva Feruza Sayidovna	
O'qish savodxonligi darslarida matn ustida ishlash (2-sinf misolida).....	936
Abdiyeva Shakila Ishkuvatovna	
Turistik faoliyatda ijtimoiy muloqot kompetensiyasini takomillashtirishning pedagogik asoslari.....	941
Abdullayeva Sevara Yuldashevna	
Oilaning katta avlodi va maktabgacha yoshdagi bolalar o'rtaqidagi psixologik munosabatlarning nazariy asoslari	944
Ashirova Sojida Baxromovna	
Yosh pedagoglarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda tajriba almashishning ilmiy-metodik asoslari va usullari	948
Dildora Rustam qizi Fozilova	
Maktabga tayyorlov bosqichida o'quvchilar grafomotorikasini individual yondashuv asosida rivojlantirishning pedagogik mexanizmlari	951
Jumayev Sanjar Soatmumin o'g'li	
Uzluksiz ta'limda inklyuziv yondashuvning samaradorligini ta'minlovchi pedagogik va ijtimoiy omillar.....	955
Kobilova Shaxnoza Xudayshukurovna	
Tolerantlik tushunchasining mohiyati va uning ta'lim tizimidagi ahamiyati.....	958
Kurbanova Shoirra Abduraximovna	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarni mashg'ulotlar jarayonida TRIZ texnologiyasi bilan tanishtirishning ahamiyati.....	961
Meliboyev Anvar Rashidovich	
The Conceptual Framework and Pedagogical Affordances of Vtss: A New Paradigm for Specialised Instruction.....	964
Nilufar Sabirova	
O'zbek oilalarida axloqiy tarbiya munosabatlarini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	967
Qurbonova Go'zal Saydaxmatovna	
Fizika o'qitishda 4K kompetensiyalarni shakllantirishning nazariy asoslari	973
Saydayev Obid Bahodir o'g'li	
Boshlang'ich sinf o'qituvchilarida innovatsion faoliyat ko'nikmalarini takomillashtirishning modulli texnologiyalari	979
Saliyeva Perdexan Alimbetovna	
Raqamli ta'lim muhitida bo'lajak ijtimoiy soha xodimlarining kognitiv kompetentligini rivojlantirish	984
Qaxxorov Shahriyor Yodgorovich	
Maktabgacha ta'limda ma'naviy-axloqiy tarbiyani amalga oshirish usullari.....	987
Sattorova Shaxlo Axadovna, Omonova Shoxista Anvar qizi, Raximova Durdona Murot qizi	
Ta'lim tizimida sun'iy intellekt elementlaridan foydalanishning afzalliklari	990
Sulaymanova Dildora Baxtiyorovna	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ekologik sanalarga bag'ishlab ma'rifiy tadbirlar o'tkazishning afzalliklari.....	993
Tohirova Baxtigul Hasanboy qizi	
Pedagogik ta'limda talabalarning gnoseologik motivatsiyasini rivojlantirish zaruriyati	996
Xudoyqulova Dilrabo Shodmonovna	
Сопоставление русских и узбекских пословиц: сходства, различия и культурный контекст	1000
Касымова Феруза Суннатовна	
Теоретические аспекты развития мотивационной сферы в психологии изучения личности	1003
Маликова Эвелина Тимуровна	

Психологическая устойчивость личности в исследованиях узбекских учёных: теоретический анализ и применение концепции	1007
Саитходжаев Зуфар Хусан угли	
Biologiya ta'limida kognitiv yondashuv asosida o'quvchilarning universal o'quv faoliyatlarini shakllantirish	1011
Daminova Fayoz Abdixakimovna	
Milliy musiqa merosini zamonaviy ta'limda saqlash muammolari va yechimlari.....	1014
Haydarov Qutlug' Hamdamovich	
Sun'iy intellekt: maktabgacha ta'lim tashkilotining taraqqiyotini ta'minlovchi zamonaviy texnologiya sifatida.....	1017
Axmadaliyeva Mohlaroy Toxtapo'latovna	
Shukur Xolmirzayevning ijtimoiy-etnografik folklorizm yaratish mahorati	1021
Mamayusupova S. M.	
Androgogik va interfaol metodlarni jismoniy tarbiya mashg'ulotlarda foydalanish samaradorligi.....	1024
Normamatov Muxiddin Abdumuminovich	
Tinglab tushunishning psixolingvistik xususiyatlari.....	1028
O. V. Kon	
Gi de Mopassanning hikoyachilik mahorati va badiiy uslubi.....	1032
Yuldashev Bahodir Bekmuratovich	
Художественный мир и стилистическая система прозы Патрика Модiano.....	1035
Давронова Зульфия Бобоевна	

PEDAGOGIK TA'LIMDA TALABALARNING GNOSEOLOGIK MOTIVATSIYASINI RIVOJLANTIRISH ZARURIYATI

Xudoyqulova Dilrabo Shodmonovna

Renessans ta'lim universiteti katta o'qituvchisi

Annotatsiya: Mazkur ilmiy maqolada pedagogik ta'lim jarayonida talabalarning gnoseologik motivatsiyasini rivojlantirish masalasi nazariy va amaliy jihatdan tahlil qilingan. Gnoseologik motivatsiyaning mohiyati, uning pedagog kadrlar tayyorlashdagi o'rni, rivojlanish omillari hamda ta'lim samaradorligiga ta'siri ochib berilgan.

Kalit so'zlar: gnoseologiya, motivatsiya, bilish, faoliyat, pedagog, ta'lim, talabalar, kasb, izlanish, shakllanish, zaruriyat, qiziqish, tayyorgarlik.

Abstract: In this scientific article, the issue of developing students' gnoseological motivation in the process of pedagogical education is analyzed from both theoretical and practical perspectives. The essence of gnoseological motivation, its role in the training of pedagogical personnel, the factors of its development, and their impact on educational effectiveness are revealed.

Key words: gnoseology, motivation, cognition, activity, educator, education, students, profession, research, formation, necessity, interest, preparation.

Аннотация: В данной научной статье теоретически и практически анализируется вопрос развития гносеологической мотивации студентов в процессе педагогического образования. Раскрываются сущность гносеологической мотивации, её роль в подготовке педагогических кадров, факторы развития и их влияние на эффективность образования.

Ключевые слова: гносеология, мотивация, познание, деятельность, педагог, образование, студенты, профессия, исследование, формирование, необходимость, интерес, подготовка.

KIRISH

Jamiyat taraqqiyotining hozirgi bosqichida ta'lim tizimi oldiga qo'yilayotgan talablar sifat jihatdan yangi mazmun kasb etmoqda. Axborotlar hajmining keskin o'sishi, fan va texnologiyalarning jadal rivojlanishi, raqobatbardosh kadrlarga bo'lgan ehtiyojning ortishi ta'lim jarayonini faqat bilim berish bilan cheklab qo'ymasdan, balki shaxsning bilish faolligini, mustaqil tafakkurini hamda ijodiy imkoniyatlarini rivojlantirishni taqozo etmoqda. Ayniqsa, pedagogik ta'lim sohasida tahsil olayotgan talabalarning kasbiy tayyorgarligi nafaqat metodik va amaliy ko'nikmalar, balki chuqur gnoseologik asoslarga ega bo'lgan bilish motivatsiyasi bilan ham belgilanadi.

Pedagogik ta'limda talabalarning gnoseologik motivatsiyasini rivojlantirish muammosi zamonaviy pedagogika, psixologiya hamda falsafiy ta'lim nazariyalarining dolzarb masalalaridan biri hisoblanadi. Gnoseologik motivatsiya – bu shaxsning bilish jarayoniga bo'lgan ichki ehtiyoji, bilimni egallashga, uni anglash va chuqur o'zlashtirishga yo'naltirilgan barqaror qiziqishi sifatida namoyon bo'ladi. U ta'lim jarayonida talabani faol pozitsiyasini belgilab, uni bilimni tayyor holda qabul qiluvchi emas, balki uni mustaqil izlovchi, tahlil qiluvchi va qayta yaratuvchi sub'ekt sifatida shakllantiradi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Bugungi kunda pedagog kadrlar tayyorlash jarayonida kuzatilayotgan ayrim muammolar – formal bilim o'zlashtirish, tashqi rag'batlarga asoslangan o'quv faoliyati hamda nazariya bilan amaliyot o'rtasidagi uzilishlar – aynan gnoseologik motivatsiyaning yetarli darajada shakllanmagani bilan bog'liqdir. Bu esa kelajak o'qituvchisining kasbiy faoliyatida mustaqil qaror qabul qilish, innovatsion yondashuvlarni joriy etish va ta'lim oluvchilarda bilish faolligini rivojlantirishda qiyinchiliklarga olib keladi. Shu nuqtai nazardan qaraganda, pedagogik

ta'limda gnoseologik motivatsiyani rivojlantirish zaruriyati ijtimoiy, pedagogik hamda shaxsiy omillar bilan uzviy bog'liqdir.

Ijtimoiy jihatdan zamonaviy jamiyatga bilimdon, tafakkuri keng, tanqidiy fikrlay oladigan hamda o'zini doimiy ravishda rivojlantirib boradigan o'qituvchi zarur. Pedagogik jihatdan esa ta'lim jarayonini faollashtirish, interfaol metodlardan samarali foydalanish va talabning sub'ekt sifatidagi rolini kuchaytirish gnoseologik motivatsiyaga tayanadi. Shaxsiy jihatdan talabning o'z-o'zini anglashi, kasbiy o'zini ro'yobga chiqarishi hamda intellektual qoniqish hissini tuyishi aynan bilishga bo'lgan ichki ehtiyoj orqali amalga oshadi. Falsafiy-gnoseologik nuqtai nazardan bilish jarayoni inson faoliyatining eng muhim shakllaridan biri bo'lib, u tajriba, idrok, tafakkur hamda ijodiy qayta ishlash jarayonlarini o'z ichiga oladi.

Ta'lim jarayonida ushbu jarayonlarni faollashtirish uchun talabada bilimning qadr-qimmatini anglash, uning hayotiy hamda kasbiy ahamiyatini his etish muhimdir. Aynan shu omil gnoseologik motivatsiyaning shakllanishi va rivojlanishida hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi. Shu bilan birga pedagogik ta'limda gnoseologik motivatsiyani rivojlantirish masalasi integrativ yondashuvni talab etadi. Ya'ni u psixologiyadagi motivatsiya nazariyalari, pedagogikadagi faoliyatli va kompetensiyaviy yondashuvlar, shuningdek ta'lim falsafasidagi insonparvarlik g'oyalari bilan uyg'un holda o'rganilishi lozim. Bunday yondashuv talabalarda nafaqat bilim olishga qiziqishni, balki bilim orqali o'z shaxsini rivojlantirishga bo'lgan barqaror ichki intilishni shakllantiradi. Gnoseologik motivatsiya insonning bilim olishga bo'lgan ongli va barqaror intilishi bo'lib, u shaxsning bilish jarayonida faol sub'ekt sifatida ishtirok etishini ta'minlaydi.

Pedagogik ta'limda mazkur motivatsiyaning yetarli darajada shakllanmagani talabalarining o'quv faoliyatida passivlik, formalizm hamda tashqi rag'batlarga qaramlik kabi holatlarni yuzaga keltiradi. Bu esa o'z navbatida kelajak o'qituvchining kasbiy faoliyati samaradorligiga salbiy ta'sir ko'rsatadi ^[2]. Shu nuqtai nazardan pedagogik ta'limda talabalarining gnoseologik motivatsiyasini rivojlantirish zaruriyati mazkur mavzuning dolzarbligini belgilaydi. Maqolaning asosiy maqsadi pedagogik ta'lim jarayonida gnoseologik motivatsiyaning nazariy asoslarini ochib berish hamda uni rivojlantirish imkoniyatlarini ilmiy jihatdan asoslashdan iborat.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Pedagogik ta'limda talabalarining gnoseologik motivatsiyasini rivojlantirish zaruriyati ta'lim mazmunini yangilash, o'quv jarayonini faollashtirish hamda raqobatbardosh, ijodkor pedagog shaxsini shakllantirish bilan bevosita bog'liqdir. Ushbu masalani ilmiy jihatdan chuqur tahlil qilish va amaliyotga tatbiq etish pedagogik ta'lim sifatini oshirishda muhim ahamiyatga ega bo'lib, kelajak avlod ta'limi samaradorligini ta'minlashga xizmat qiladi. Jamiyatning intellektual va madaniy taraqqiyoti, avvalo, ta'lim tizimining samaradorligi bilan belgilanadi. Hozirgi globallashuv va raqamlashuv sharoitida pedagogik ta'lim oldiga qo'yilayotgan talablar sezilarli darajada murakkablashib bormoqda.

Zamonaviy o'qituvchi faqat tayyor bilimlarni yetkazuvchi emas, balki ta'lim oluvchilarda mustaqil bilish, tanqidiy fikrlash hamda ijodiy yondashuvni shakllantiruvchi shaxs sifatida namoyon bo'lishi lozim. Bu esa kelajak pedagoglarni tayyorlash jarayonida ularning bilish faoliyatiga bo'lgan ichki ehtiyojini, ya'ni gnoseologik motivatsiyasini rivojlantirishni taqozo etadi. Gnoseologik motivatsiyani o'rganishda falsafiy, pedagogik hamda psixologik nazariyalar o'zaro uyg'un holda tahlil qilindi.

Tadqiqot jarayonida gnoseologiya, motivatsiya va pedagogik ta'limga oid ilmiy manbalarni nazariy tahlil qilish hamda umumlashtirish, talabalarining o'quv mashg'ulotlaridagi bilish faolligini pedagogik kuzatuv orqali o'rganish, shuningdek turli ta'lim yondashuvlarining gnoseologik motivatsiyaga ta'sirini taqqoslash va tahlil qilish metodlaridan foydalanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Gnoseologik motivatsiya – talabning bilish jarayoniga bo'lgan ichki ehtiyoji, bilimni anglash, chuqur o'zlashtirish va uning mohiyatini tushunishga qaratilgan barqaror intilishi bo'lib, u pedagogik ta'lim samaradorligini belgilab beruvchi asosiy psixologik-pedagogik omillardan biri hisoblanadi. Ushbu motivatsiyani rivojlantirish ko'p omilli jarayon bo'lib, u ta'lim mazmuni, metodlari, ta'lim muhiti va talabning shaxsiy xususiyatlari o'rtasidagi murakkab o'zaro ta'sirga asoslanadi. Ta'lim mazmuni gnoseologik motivatsiyani shakllantirishda hal qiluvchi ahamiyatga ega. Agar o'quv materiallari ilmiy jihatdan asoslangan, ichki mantiqiy bog'liqlikka ega hamda nazariya va amaliyot uyg'unligida tashkil etilgan bo'lsa, talabada bilimni mexanik o'zlashtirish emas, balki uning mohiyatini anglashga bo'lgan ehtiyoj yuzaga keladi. Bu esa bilimga nisbatan gnoseologik qiziqishni shakllantiradi. Ushbu omil bilimni ob'ekt emas, balki bilish jarayonining mazmunli komponenti sifatida qarashga asoslanadi va gnoseologiyadagi "bilish – tushunish – anglash" zanjirini pedagogik ta'limga tatbiq etadi ^[1].

Muammoli ta'lim, tadqiqot metodlari, keys-stadi, loyiha asosida o'qitish, debat va diskussiyalar talabalarni faol bilish jarayoniga jalb qiladi. Bunday metodlar mustaqil fikrlashni, tahlil va sintezni hamda dalillash va xulosa

chiqarishni talab qiladi. Natijada talabada bilimni tayyor holda qabul qilish emas, balki uni yaratishga bo'lgan ichki ehtiyoj shakllanadi. Bu omil faoliyatli va konstruktivistik ta'lim nazariyalariga tayanadi hamda gnoseologik motivatsiyani bilish faoliyatining ichki mexanizmi sifatida talqin qiladi. Gnoseologik motivatsiya talabani ta'lim jarayonida sub'ekt sifatida ishtirok etishi bilan bevosita bog'liq. Agar talabaga fikr bildirish, savol qo'yish va alternativ yechimlar taklif qilish imkoniyati berilsa, u o'zini bilish jarayonining faol ishtirokchisi sifatida his qiladi. Ushbu omil sub'ekt–ob'ekt munosabatlaridan sub'ekt–sub'ekt munosabatlariga o'tish g'oyasini amalga oshiradi hamda insonparvar pedagogika tamoyillarini mustahkamlaydi ^[4].

Talabalar bilimning kelajak kasbiy faoliyatidagi o'rni va ahamiyatini anglagan holdagina unga chuqur qiziqish bildiradi. Pedagogik ta'limda nazariy bilimlarni real pedagogik vaziyatlar bilan bog'lash, amaliyotga yo'naltirilgan topshiriqlar berish gnoseologik motivatsiyani kuchaytiradi. Bu omil bilim va faoliyat birligi g'oyasini asoslab, kasbiy ong va bilish motivatsiyasi o'rtasidagi uzviy bog'liqlikni ochib beradi. Talabani o'z bilish jarayonini anglashi, o'qish usullarini tahlil qilishi va o'z natijalarini baholay olishi gnoseologik motivatsiyaning barqarorligiga xizmat qiladi. Refleksiya bilish jarayonini shaxsiy ahamiyatga ega qiladi hamda intellektual qoniqishni ta'minlaydi. Bu omil gnoseologik motivatsiyani metakognitiv mexanizmlar bilan bog'lab, bilishning yuqori darajadagi tashkil etilgan shakli sifatida talqin qiladi [5]. Qo'rquv, jazo yoki formal nazorat ustuvor bo'lgan muhitda gnoseologik motivatsiya shakllanmaydi. Aksincha, erkin fikrlash, xatoga ijobiy munosabat va muloqotga ochiqlik talabada bilishga bo'lgan ichki intilishni kuchaytiradi. Ushbu omil gumanistik psixologiya g'oyalariga asoslanib, gnoseologik motivatsiyani shaxsiy rivojlanish sharti sifatida asoslaydi. O'qituvchining fanga bo'lgan munosabati, ilmiy tafakkuri va bilishga bo'lgan shaxsiy qiziqishi talabalarga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Ilmiy fikrlaydigan, tadqiqotchi o'qituvchi bilishga namuna bo'ladi va talabalarda gnoseologik qiziqish uyg'otadi. Bu omil model-lashtirish nazariyasiga tayanadi hamda gnoseologik motivatsiyaning ijtimoiy-pedagogik tabiatini ochib beradi.

Pedagogik ta'limda talabalarining gnoseologik motivatsiyasini rivojlantirish ko'p qirrali, tizimli va uzviy jarayon bo'lib, u ta'lim mazmuni, metodlari, sub'ektlar o'rtasidagi munosabatlar hamda ta'lim muhiti bilan chambarchas bog'liq. Ushbu omillarning uyg'un ravishda amalga oshirilishi pedagogik ta'lim nazariyasi va amaliyotini sifat jihatdan yangi bosqichga olib chiqadi hamda bilishga intiluvchi, mustaqil va ijodkor pedagog shaxsini shakllantirishga xizmat qiladi. Gnoseologik motivatsiya pedagogik ta'limda talabalarining bilish faolligini belgilab beruvchi asosiy omillardan biri hisoblanadi. Olingan ma'lumotlar asosida quyidagi holatlar aniqlandi ^[6, 7, 8]: gnoseologik motivatsiyasi yuqori bo'lgan talabalar ta'lim jarayonida faol ishtirok etadi, muammoli vaziyatlarga ijodiy yondashadi va mustaqil bilim olishga intiladi; an'anaviy, reproduktiv ta'lim usullari talabalarda asosan tashqi motivatsiyani shakllantiradi, bu esa bilimning chuqur o'zlashtirilishini ta'minlamaydi; muammoli ta'lim, tadqiqotga yo'naltirilgan vazifalar va interfaol metodlar gnoseologik motivatsiyani rivojlantirishda yuqori samara beradi; talabalar bilimning kasbiy ahamiyatini anglagan holda uni o'zlashtirganda, o'quv faoliyati barqaror va ongli tus oladi. Natijalar pedagogik ta'limda bilishga yo'naltirilgan ichki motivatsiyani shakllantirish ta'lim sifatini oshirishga xizmat qilishini tasdiqlaydi.

Zamonaviy pedagogik ta'lim tizimida talabalarining bilim olish jarayoniga munosabati tobora murakkab tus olmoqda. Axborot manbalari ko'pligi, raqamli texnologiyalarning jadal rivoji hamda ta'limning instrumental-lashuvi natijasida bilim ko'p hollarda faqat pragmatik maqsadlarga xizmat qiluvchi vosita sifatida qabul qilinmoqda. Bunday sharoitda bilimning ichki qiymati, uni anglash va mohiyatini tushunishga bo'lgan ehtiyoj – ya'ni gnoseologik motivatsiya – susayib bormoqda. Gnoseologik motivatsiyani talabani bilish jarayoniga nisbatan ichki, barqaror va ongli munosabati sifatida talqin qilish mumkin. U bilimni egallashni tashqi talab yoki nazorat natijasi sifatida emas, balki shaxsiy va kasbiy rivojlanishning ajralmas qismi sifatida qabul qilishni anglatadi.

Pedagogik ta'limda bu motivatsiyaning ahamiyati ayniqsa yuqori, chunki kelajak o'qituvchining kasbiy faoliyati bevosita boshqa shaxslarda bilishga bo'lgan qiziqishni uyg'otish bilan bog'liq ^[9]. Agar pedagogik ta'lim jarayonida talabalarining gnoseologik motivatsiyasi yetarli darajada rivojlantirilmasa, o'quv faoliyati formal xarakter kasb etadi, bilimlar yuzaki o'zlashtiriladi va kasbiy tafakkur rivojlanmaydi. Bu esa kelajak pedagogning faoliyatida ta'lim mazmunini ongli ravishda qayta ishlash, innovatsion yechimlar ishlab chiqish hamda ta'lim oluvchilar bilan samarali muloqot o'rnatish qobiliyatini cheklaydi ^[10]. Mazkur muammoni muhokama qilish jarayonida pedagogik ta'limning maqsadi qayta ko'rib chiqilishi lozim. Agar ta'limning asosiy vazifasi faqat ma'lum bir bilim, ko'nikma va kompetensiyalarni shakllantirish deb qaralsa, gnoseologik motivatsiya ikkinchi darajali omil sifatida qolib ketadi.

Vaholanki, zamonaviy pedagogik nazariyalar ta'limni shaxsning intellektual va ma'naviy rivojlanish jarayoni sifatida talqin qiladi. Shu nuqtai nazardan, gnoseologik motivatsiyani rivojlantirish pedagogik ta'limning metodik masalasi emas, balki uning falsafiy-nazariy asosi sifatida qaralishi lozim. Bilish jarayoniga bo'lgan ichki ehtiyoj shakllanmagan talabada ta'lim mazmuni tashqi ta'sirlar yig'indisi sifatida qabul qilinadi va bu ta'lim natijalarining barqaror bo'lmazligiga olib keladi. Gnoseologik motivatsiya pedagogik ta'limda sub'ektlik pozitsiyasini shakllantirishning asosiy shartidir. Talaba o'zini bilish jarayonining faol sub'ekti sifatida his qilmas ekan, u bilimni ijodiy o'zlashtirishga qodir bo'lmaydi. Shu ma'noda gnoseologik motivatsiya talabani ta'lim ob'ektidan ta'lim sub'ektiga aylantiradigan hal qiluvchi omil hisoblanadi ^[11].

Bundan tashqari, pedagogik ta'limda gnoseologik motivatsiyani rivojlantirish zarurati kasbiy identifikatsiya masalasi bilan ham bog'liq. Kelajak o'qituvchi bilimni faqat o'quv fani doirasida emas, balki kasbiy o'zini anglash vositasi sifatida qabul qilgandagina, u o'z faoliyatida ta'limiy qadriyatlarni anglab yetadi. Bu esa pedagog kasbining ijtimoiy ahamiyatini tushunishga va unga mas'uliyat bilan yondashishga olib keladi. Muhokama doirasida ta'kidlash joizki, gnoseologik motivatsiyani rivojlantirishga qaratilmagan pedagogik ta'lim uzoq muddatli samara bermaydi. Bunday ta'limda talabalar bilimni tez unutiladigan axborot sifatida qabul qiladilar. Aksincha, bilishga bo'lgan ichki ehtiyojga tayangan ta'lim talabaning o'z-o'zini rivojlantirish qobiliyatini shakllantiradi va uni uzluksiz ta'lim sub'ektira aylantiradi.

Pedagogik ta'limda talabalarning gnoseologik motivatsiyasini rivojlantirish zarurati ob'ektiv va qonuniy xarakterga ega bo'lib, u ta'lim jarayonining mazmuniy, metodik va falsafiy asoslari bilan uzviy bog'liqdir hamda kelajak pedagog shaxsini shakllantirishda hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi ^[12]. Gnoseologik motivatsiyaga tayangan pedagogik ta'limning bilimni qadrlaydigan, mustaqil fikrlaydigan va ta'lim oluvchilarda bilishga bo'lgan qiziqishni uyg'ota oladigan pedagog kadrlarni tayyorlash imkonini beradi. Olingan natijalar zamonaviy pedagogik nazariyalarda ilgari surilgan faoliyatli va shaxsga yo'naltirilgan yondashuv g'oyalari bilan uyg'un ekanini ko'rsatadi. Gnoseologik motivatsiyani rivojlantirish talabalarni ta'lim jarayonining passiv ishtirokchisidan faol sub'ektga aylantiradi va bu holat kelajak o'qituvchining kasbiy o'zini-o'zi rivojlantirish qobiliyatini shakllantirishda muhim ahamiyatga ega. Pedagogik ta'limda gnoseologik motivatsiyani rivojlantirish uchun ta'lim mazmunini kasbiy faoliyat bilan integratsiya qilish, mustaqil izlanish va tahlilga asoslangan vazifalarni joriy etish hamda refleksiya va o'z-o'zini baholash mexanizmlarini kuchaytirish zarur. Bu omillar talabalarda bilimga nisbatan ongli munosabatni shakllantirib, ta'lim jarayonining samaradorligini oshiradi.

XULOSA

Pedagogik ta'lim nazariyasini boyituvchi qator muhim ilmiy qoidalarni shakllantirish imkonini berdi. Avvalo, gnoseologik motivatsiya pedagogik ta'limning markaziy nazariy kategoriyalaridan biri sifatida asoslandi. U talabaning bilish faoliyatini harakatga keltiruvchi ichki manba bo'lib, ta'lim mazmuni va metodlarining samaradorligini belgilaydi. Shuningdek, pedagogik ta'limda gnoseologik motivatsiyani rivojlantirish bilimni o'zlashtirish jarayonini ongli, maqsadli va barqaror holga keltiradi, talabaning intellektual mustaqilligini ta'minlaydi hamda pedagogik ta'lim nazariyasida shaxs va bilish o'rtasidagi dialektik bog'liqlikni chuqurroq anglashga xizmat qiladi.

Shu tariqa, mazkur tadqiqot gnoseologik motivatsiyani pedagogik ta'lim tizimida metodik yoki yordamchi omil sifatida emas, balki ta'limning falsafiy-nazariy poydevori sifatida talqin qilish zarurligini ilmiy jihatdan asoslab beradi. Bu esa kelgusida pedagogik ta'limning nazariy modellarini takomillashtirish va ta'lim jarayonini insonparvar hamda bilishga yo'naltirilgan asosda qayta qurish uchun mustahkam ilmiy zamin yaratadi. Pedagogik ta'limda talabalarning gnoseologik motivatsiyasini rivojlantirish ta'lim sifatini oshirishning muhim sharti hisoblanadi. Gnoseologik motivatsiyaga ega bo'lgan talabalar bilimni faqat o'quv majburiyati sifatida emas, balki shaxsiy va kasbiy rivojlanish vositasi sifatida qabul qiladi. Shu sababli pedagogik ta'lim tizimida mazkur motivatsiyani shakllantirishga qaratilgan maqsadli pedagogik strategiyalarni ishlab chiqish va amaliyotga joriy etish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Абдуллаева Н.Ш. Педагогик таълимда талабаларнинг билиш фаолиятини ривожлантириш. – Тошкент: Фан ва технология, 2016. – 184 б.
2. Андреев В.И. Педагогика высшей школы. Инновационно-прогностический курс. – Казань: Центр инновационных технологий, 2018. – 500 с.
3. Асқаров М., Раҳмонкулов Ш. Замонавий педагогик таълим назарияси ва амалиёти. – Тошкент: Ўқитувчи, 2019. – 312 б.
4. Божович Л.И. Личность и мотивация в обучении: современное прочтение. – М.: Юрайт, 2017. – 286 с.
5. Выготский Л.С. Мышление и речь. Современные исследования и интерпретации. – М.: Национальное образование, 2015. – 368 с.
6. Давыдов В.В. Теория развивающего обучения в высшей школе. – М.: Интеллект-Центр, 2016. – 352 с.
7. Дьяченко М.И., Кандыбович Л.А. Психология высшей школы. – Минск: Новое знание, 2020. – 384 с.
8. Зимняя И.А. Педагогическая психология: учебник для вузов. – М.: Логос, 2019. – 448 с.
9. Кларин М.В. Инновационные модели обучения в высшей школе. – М.: Юрайт, 2018. – 256 с.
10. Леонтьев А.Н. Деятельность. Сознание. Личность: современные аспекты. – М.: Смысл, 2017. – 432 с.
11. Муслимов Н.А. Педагогик компетентлик ва уни шакллантириш технологиялари. – Тошкент: Innovatsion rivojlantirish, 2020. – 228 б.
12. Ryan R.M., Deci E.L. Self-Determination Theory: Basic Psychological Needs in Motivation, Development, and Well-being. – New York: Guilford Press, 2017. – 756 p.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №3(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.